

Üniversite Öğrencilerinin Doğum Şekline Yönelik Görüşleri, Tercihleri Ve Etkileyen Faktörler

University Students' Views and Preferences on Delivery Type and Their Affecting Factors
Merve KADIOĞLU ¹& Nevin ŞAHİN ²

¹Laboratory Corporation of America, Uzman Hemşire

²İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Prof. Dr.

Öz

Amaç: Üniversite öğrencilerinin doğum şekillerine yönelik görüşlerini, tercihlerini ve bunu etkileyen faktörleri belirlemektir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel tipte olup, araştırma evrenini İstanbul İlindeki üniversitelerde öğrenim gören kız öğrencileri oluşturdu. Veriler, üniversite öğrencilerinin çoğunlukla bulunduğu cafe, kütüphane gibi sosyal alanlarda Şubat- Mart 2017 tarihleri arasında, kişinin isteği doğrultusunda, 820 kız öğrencinin katılımı ile toplandı. Verilerin toplanmasında kişilerin demografik öyküleri, doğum şekli tercihlerini ve görüşlerini belirleyen soruların yer aldığı anket formu kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin %26,5'ü gelecekte normal doğumu tercih edeceğini belirtirken % 65,4'ü kararsızdır. Kadınların normal doğumu tercih etmesindeki en temel sebebi, %96,7'si "kadın için daha sağlıklı olduğunu" belirtirken, sezaryenin tercih edilme nedenine %87'si "doğuma ilişkin ağrı korkusu" olarak görüş bildirmiştir. Üniversite öğrencilerinin gelecekteki doğum tercihleri ile aile tipi, istenen çocuk sayısı, doğum ile ilgili bir eğitime katılma durumu, yakın çevresinde bulunan kadınların doğum şekli, sosyal medyada normal/sezaryene ilişkin videoların izlenmesi, doğum öncesinde/sırasında/sonrasında birinin yanında bulunma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0,05).

Sonuçlar: Üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun doğum tercihi konusunda kararsızdır. Doğum tercihlerini doğum şekillerine yönelik alınan eğitim, çevresindeki kişilerin doğum şekilleri ve sosyal medyada yer alan doğum şekillerine yönelik videolar etkilemektedir. Doğum şekillerine yönelik görüşleri değerlendirildiğinde ise, doğum ağrısına yönelik öğrenilmiş bir korkunun var olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Doğum tercihi, üniversite öğrencileri, normal doğum, sezaryen

Abstract

Objective: To determine views and preferences on delivery type and affecting Factors of university students.

Method: The study was descriptive and cross-sectional, and the research population is consisted of female students at universities in Istanbul. The data were collected from 820 female students between February and March 2017 in social areas such as cafes and libraries where university students are mostly visited. A questionnaire was used to collect data, including demographic stories, preferences of delivery options, and questions which determine their views.

Findings: While 26,5% of the students stated that they would prefer normal birth in the future, 65,4% are unstable. Of the students, the most common reason for women to prefer normal birth was 96,7%, "healthier for women", while 87% of cesarean births were "fear of birth pain". A meaningful statistical correlation was found between the future birth preferences of the university students and the type of family, the number of children required, the attendance of a training related to birth, the way of birth of the women in the vicinity, watching the videos about normal / caesarean birth in social media (p<0,05).

Conclusions: The majority of university students are undecided about the birth preference. The education about birth choices influences the forms of birth, the forms of birth of the people around them and the forms of birth that take place in the social media. When the opinions about the forms of birth are evaluated, it is determined that there is a learned horror for the birth pain.

Keywords: birth preference, university students, normal birth, cesarean, views

Sorumlu Yazar: Merve KADIOĞLU

e-mail: kadioglumerve@gmail.com

Bu araştırma 26- 28 Nisan 2017 tarihinde Bahçeşehir Üniversitesi / İstanbul'da gerçekleştirilen 16. Ulusal Hemşirelik Öğrenci Kongresi'nde poster bildirisi olarak sunulmuş ve bildiri kitabında basılmıştır

GİRİŞ

Doğum şekli tercihi, anne olmak isteyen her kadının özgürce seçebileceği bir haktr. Şüphesiz günümüzde anne ve bebek için herhangi bir tıbbi endikasyon olmadığı sürece, en sağlıklı doğum şekli normal vaginal doğumdur (1). Doğum şekilleri kendi içerisinde çeşitlilik göstermekle beraber (epidural anestezi ile suda doğum, doğal doğum, gibi) genel olarak pek çok kadın normal ve sezaryen ameliyatı olarak tercihini belirler. Oysaki sezaryen, bir doğum şeklinden ziyade anne ve bebeğin risk altında olduğu durumlarda müdahale gerektiren bir kurtarma ameliyatıdır. Toplumumuzda, normal doğumun kadın sağlığı üzerinde ki olumlu etkilerine yönelik yaygın bir kabulün olması ve büyükler (özellikle yaş alanlar) tarafından anne adaylarına tavsiye edilmesine rağmen “isteğe bağlı sezaryen” kavramı, sezaryenin herhangi bir koşula bağlı olmaksızın, tercih edilebilir bir doğum şekli olarak algılanmasına ve uygulanmasına olanak vermiştir (2,3).

Anne isteğine bağlı sezaryen tüm dünyada tartışılmaktadır (4). Federation of Obstetrics and Gynecology (FIGO) Etik komitesi, “yeterli kanıt olmadığından tıbbi nedenler dışında sezaryen yapmanın etik olarak savunulamayacağını” belirtirken, American Collage of Obstetrics and Gynecology (ACOG); “annenin sezaryen konusunda bilgilendirilmesini, korkuları mevcutsa psikolojik destek sağlanmasını, herşeye rağmen anne sezaryen istiyorsa isteğine saygı gösterilmesini” söylemektedir. Ancak öneriler içerisinde kadın-doğum uzmanlarının normal doğum taraftarı olması gerektiği vurgulanmıştır (4,5).

Ülkemizde sezaryen oranlarındaki artış, Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2013 verilerine göre dünya ortalamasının oldukça üzerindedir (6). Ülkemizde 2016 yılı içinde tüm doğumlar içinde sezaryen doğum hızı %53,1 olarak belirlenirken; primer sezaryen doğumun tüm doğumlar içindeki payı da %26,4 olmuştur. 2015 yılında Türkiye OECD ülkeleri arasında sezaryen doğum oranlarında birinci sırada yer almıştır (7). Çoğunluğunu herhangi bir tıbbi endikasyon olmadan, tercih edilen isteğe bağlı sezaryen oluşturmaktadır (8). Dünya

Sağlık Örgütü (DSÖ) sezaryen ile doğumların %15 ile sınırlandırılmasını önerirken, Ulusal Sağlık Enstitüsü (NIH); “Optimal sezaryen oranının, anne ve bebek sağlığı için mümkün olan maksimal sonuçların alınacağı bir oranın olması ve sayı ile sınırlandırılmamasını” önermiştir (9,10).

Sezaryen oranlarındaki dramatik artış ve “isteğe bağlı sezaryena” neden olan, kadınların doğum tercihlerini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Elde edilen veriler, pek çok etkenin kadınların doğum şekillerine yönelik algıları ve tercihleri üzerinde etkili olabileceğidir. Bunlar; ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, yaşadıkları çevre, kadının öğrenim düzeyi ve yaşı gibi faktörlerin yanında arkadaşlarının ve çevresindeki kişilerin doğum deneyimleri, doğum hikayeleri, sağlık personelinin yaklaşımı, doğum şekillerine yönelik bilgi düzeyleri, medyanın doğum eylemini ele alma ve aktarma biçimi ile öğrenilen/ algılanan korku gibi pek çok neden karar verme sürecinde etkilidir (11-17).

Bunun yanında TNSA 2013 verilerinde sezaryen oranlarındaki artışın temel sebeplerinin Türkiye’de kadınların eğitim düzeyinin yükselmesi, buna bağlı olarak evlilik yaşının ve ilk doğum yaşının yükselmesi, ileri anne yaşının getirdiği riskler ya da yardımcı üreme tekniklerinin yaşa bağlı yaygınlığının artması gibi etkenler olabileceği üzerinde durulmuştur (6).

Gelecekte sezaryen oranlarının azaltılması, çözüm odaklı önerilerin geliştirilmesi için, yanlış yargıların ve olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenmesi gereklidir. Ülkemizde yapılan çalışmalarda; kadınların eğitim seviyesindeki artışa bağlı olarak evlilik yaşının yükselmesi sezaryen oranların artışındaki temel faktörlerden biri olarak belirlenmiştir (6). Ancak eğitimli olan bu kesim üzerinde erken dönemde bu algıya neden olan etkenleri belirlemeye yönelik çalışmalar sınırlıdır. *Araştırmamız bu kapsamda ele alınarak planlanarak, üniversite*

öğrencilerinin doğum şekillerine yönelik görüşleri ve doğum tercihlerini etkileyebilecek faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Çalışmada, tanımlayıcı ve kesitsel araştırma türü kullanıldı.

Evren-Örneklem

Araştırma evrenini, İstanbul İlinde yer alan üniversitelerde öğrenim gören kız öğrenciler oluşturdu. Örneklem seçimi olasılıksız örnekleme yöntemlerinden gelişmiş güzel örnekleme yöntemi ile 15 Şubat- 15 Mart 2017 tarihlerinde 820 üniversite öğrencisine ulaşıldı.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Veriler, üniversite öğrencilerinin çoğunlukla bulunduğu cafe, kütüphane gibi açık alanlarda kişinin katılım isteği doğrultusunda saha çalışması olarak yüz yüze görüşme tekniği ile toplandı. Örnekleme, 18 yaş ve üzerinde, gebelik ve doğum öyküsü olmayan, çalışmaya katılmaya gönüllü ve sağlık bölümlerinden; hemşirelik, ebelik, tıp fakültesinde öğrenim görenler dışında üniversite öğrenimine devam eden kız öğrenciler dahil edildi.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan ve sosyo-demografik özellikleri içeren “Öğrenci tanılama formu”, “Doğum şekillerine yönelik görüşlerini, tercihlerini ve etkileyebilecek faktörleri” belirlemeye yönelik anket formu kullanıldı.¹²⁻¹⁴ Anket formları hazırlandıktan sonra 25 öğrenci ile pilot çalışma yapılarak sorulara son şekli verildi. Pilot çalışma verileri çalışmaya dahil edilmedi.

Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için IBM SPSS Statistics 22 (IBM SPSS, Türkiye) programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotların yanı sıra niteliksel verilerin değerlendirilmesinde Ki-Kare testi kullanıldı. Anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde değerlendirildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yapılabilmesi için İstanbul Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları etik kuruluna başvuruldu. Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilerden sözel olarak izin alındı.

BULGULAR

Çalışmamızda elde edilen bulgular, üniversite öğrencilerinin doğum şekillerine yönelik görüşleri ve doğum tercihlerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi olmak üzere iki aşamada ele alındı.

Kız öğrencilerin yaş ortalaması $21,48 \pm 1,80$ 'dir. Çođunluđunu üniversite 3. sınıfta (%30,2) ve Fen-edebiyat Fakóltesi'nde (%30,2) öğrenim gören öğrenciler oluşturdu. Kız öğrencilerin annesinin çođu (%41,7) ilkokul mezunu, %28,4'ünün babası lise mezunudur.

%75,1'i çekirdek aile yapısına sahiptir. %35,6'sı bir kardeşe, %15,7'si dört ve üzeri kardeşe sahiptir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %80,9'u devlet üniversitesinde öğrenim görmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Üniversite Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (n= 820)

	Sayı	%
Yaş Grupları		
18-22	663	80,8
23-27	143	17,4
28-31	9	1,1
31-35	5	0,7
Annenin Öğrenim Durumu		
Okur-yazar değil	53	6,5
Okur-yazar	58	7,1
İlkokul	342	41,7
Ortaokul	115	14,0
Lise	175	21,3
Üniversite	77	9,4
Babanın Öğrenim Durumu		
Okur-yazar değil	10	1,2
Okur-yazar	30	3,7
İlkokul	218	26,6
Ortaokul	143	17,4
Lise	233	28,4
Üniversite	186	22,7
Aile Tipi		
Geniş aile	175	21,3
Çekirdek aile	616	75,1
Diğer	29	3,6
Kardeş Sayısı		
Kardeş yok	41	5,0
1	29	35,6
2	231	28,2
3	127	15,5
4 ve üzeri	129	15,7
Öğrenim Gördüğü Okul Türü		
Vakıf	157	19,1
Devlet	663	80,9
Öğrenim Gördüğü Alan		
Sağlık Bilimleri	134	16,3
Sosyal Bilimler	147	17,9
Fen-Edebiyat	195	23,8
Eğitim Bilimleri	106	12,9
Meslek Yüksekokulu	26	3,2
Diğer	212	25,9
Öğrenim Gördüğü Sınıf		
Hazırlık	38	4,6
1.Sınıf	156	19,0
2.Sınıf	18	2,2
3.Sınıf	248	30,2
4.Sınıf	192	23,5

Doğum Şekli Tercihleri ve Etkileyen Faktörler;

Üniversite öğrencilerinin doğum tercihlerini etkileyebilecek sosyo-demografik özellikleri ile “doğum bilgisini içeren bir eğitime katılma, kendilerinin ve kardeşlerinin doğum şekilleri, annelerinin zor doğum öyküsü, herhangi birinin normal doğum/sezaryen öncesi, sırası ve sonrasında yanında bulunması, medyada yer alan doğuma ilişkin içerikler ve ünlülerin doğum tercihleri” gibi faktörlerin etkisi değerlendirildi (Tablo 2) .

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Gelecekteki Doğum Şekli Tercihlerinin Değerlendirilmesi

Genel Özellikler	Gelecekteki Doğum Şekli Tercihi			χ^2 : p	
	Normal Doğum	Sezaryen Doğum	Emin Değilim		
	n (%)	n (%)	n (%)		
Okunulan bölüm	Sağlık Bilimleri	33 (%24,6)	12 (%9)	89 (%66,4)	9,499; 0,485
	Sosyal Bilimler	40 (%27,2)	8 (%5,4)	99 (%67,3)	
	Fen-Edebiyat	51 (%26,2)	15 (%7,7)	129 (%66,2)	
	Eğitim Bilimleri	28 (%26,4)	8 (%7,5)	70 (%66)	
	Meslek Yüksekokulu	10 (%38,5)	5 (%19,2)	11 (%42,3)	
	Diğer	55 (%25,9)	19 (%9)	138 (%65,1)	
Anne eğitim durumu	Okur-yazar değil	15 (%28,3)	4 (%7,5)	34 (%64,2)	14,079; 0,169
	Okur-yazar	24 (%41,4)	5 (%8,6)	29 (%50)	
	İlkokul mezunu	89 (%26)	29 (%8,5)	224 (%65,5)	
	Ortaokul mezunu	27 (%23,5)	14 (%12,2)	74 (%64,3)	
	Lise mezunu	46 (%26,3)	12 (%6,9)	117 (%66,9)	
	Üniversite mezunu	16 (%20,8)	3 (%3,9)	58 (%75,3)	
Baba eğitim durumu	Okur-yazar değil	6 (%60)	1 (%10)	3 (%30)	19,884; 0,030*
	Okur-yazar	7 (%23,3)	2 (%6,7)	21 (%70)	
	İlkokul mezunu	57 (%26,1)	18 (%8,3)	143 (%65,6)	
	Ortaokul mezunu	51 (%35,7)	15 (%10,5)	77 (%53,8)	
	Lise mezunu	58 (%24,9)	15 (%6,4)	160 (%68,7)	
	Üniversite mezunu	38 (%20,4)	16 (%8,6)	132 (%71)	
Aile gelir durumu	Gelir giderden az	22 (%21,6)	5 (%4,9)	75 (%73,5)	7,864; 0,097
	Gelir gidere denk	166 (%26,8)	49 (%7,9)	405 (%65,3)	
	Gelir giderden fazla	29 (%29,6)	13 (%13,3)	56 (%57,1)	
Aile tipi	Geniş aile	60 (%34,3)	19 (%10,9)	96 (%54,9)	18,775; 0,001**
	Çekirdek aile	149 (%24,2)	42 (%6,8)	425 (%69)	
	Diğer	8 (%27,6)	6 (%20,7)	15 (%51,7)	
İstenen çocuk sayısı	Hiç	16 (%24,2)	2 (%3)	48 (%72,7)	15,39; 0,049*
	1 çocuk	94 (%23,7)	35 (%8,8)	267 (%67,4)	
	2 çocuk	58 (%31,2)	16 (%8,6)	112 (%60,2)	
	3 çocuk	44 (%34,1)	10 (%7,8)	75 (%58,1)	
	4 çocuk ve üzeri	5 (%11,6)	4 (%9,3)	34 (%79,1)	

Ki-Kare Test

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Çalışmaya katılan kız öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin doğum tercihi üzerine etkisi değerlendirildiğinde;

Babanın eğitim durumu ile öğrencilerin gelecekteki doğum şekli tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı ($p=0,030$; $p<0,05$). Babası ortaokul mezunu olanların %35,7'sinin gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, %10,5'inin ise sezaryen doğum olduğu belirlendi. Babası lise mezunu olanların %68,7'sinin ise gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu saptandı (Tablo 2).

Aile tipine göre öğrencilerin gelecekteki doğum şekli tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu ($p=0,001$; $p<0,01$). Aile tipi geniş aile olanların %34,3'ünün gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, diğer aile tipine sahip olanların %20,7'sinin ise gelecekteki doğum şekli tercihinin sezaryen doğum olduğu saptandı. Aile tipi çekirdek aile olanların %69'unun ise gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu belirlendi (Tablo 2).

İstenen çocuk sayısına göre öğrencilerin gelecekteki doğum şekli tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardı ($p=0,049$; $p<0,05$). Üç çocuk isteyenlerin %34,1'inin gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, dört çocuk ve üzeri isteyenlerin %9,3'ünün gelecekteki doğum şekli tercihinin sezaryen doğum olduğu saptandı. Dört çocuk ve üzeri isteyenlerin %79,1'inin ise gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu belirlendi (Tablo 2).

Sosyo-demografik özelliklerden; öğrencilerin okudukları bölüm, annenin eğitim durumu, ailenin gelir durumunun doğum tercihleri üzerinde etkili bulunmadı ($p>0,05$).

Tablo 3. Öğrencilere İlişkin Diğer Özelliklere Göre Gelecekteki Doğum Şekli Tercihlerinin Değerlendirilmesi

Diğer Özellikler	Gelecekteki Doğum Şekli Tercihi				χ^2 ; P
	Normal Doğum	Sezaryen Doğum	Emin Değilim		
	n (%)	n (%)	n (%)		
Doğum bilgisi içeren eğitime katılma	Evet	57 (%36,5)	21 (%13,5)	78 (%50)	20,948; 0,001**
	Hayır	160 (%24,1)	46 (%6,9)	458 (%69)	
Normal doğum ile doğma		191 (%27)	52 (%7,4)	464 (%65,6)	4,824; 0,090
Sezaryen doğum ile doğma		24 (%23,3)	13 (%12,6)	66 (%64,1)	3,331; 0,189
Kardeşlerin normal doğum ile doğması		118 (%25,5)	32 (%6,9)	312 (%67,5)	3,105; 0,212
Kardeşlerin sezaryen doğum ile doğması		30 (%22,4)	10 (%7,5)	94 (%70,1)	1,664; 0,435
Annenin normal doğum sırasında zorlanması		71 (%29,5)	20 (%8,3)	150 (%62,2)	1,675; 0,433
Annenin sezaryen doğum sırasında zorlanması		17 (%26,2)	4 (%6,2)	44 (%67,7)	0,412; 0,814
Yakın çevredeki kadınların doğum şekli	Hepsi normal doğum	10 (%23,8)	5 (%11,9)	27 (%64,3)	30,646; 0,001**
	Hepsi sezaryen doğum	10 (%33,3)	7 (%23,3)	13 (%43,3)	
	Normal doğum fazla	105 (%28,8)	20 (%5,5)	239 (%65,7)	
	Sezaryen doğum fazla	64 (%27)	29 (%12,2)	144 (%60,8)	
	Bilinmiyor	28 (%19)	6 (%4,1)	113 (%76,9)	
Normal doğum yapan birinin doğum öncesi yanında bulunma	Evet	114 (%38,1)	36 (%12)	149 (%49,8)	50,186; 0,001**
	Hayır	103 (%19,8)	31 (%6)	387 (%74,3)	
Normal doğum yapan birinin doğum sırası yanında bulunma	Evet	45 (%59,2)	29 (%38,2)	2 (%2,6)	176,562; 0,001**
	Hayır	172 (%23,1)	38 (%5,1)	534 (%71,8)	

Normal doğum yapan birinin doğum sonrası yanında bulunma	Evet	167 (%34,8)	53 (%11)	260 (%54,2)	65,303; 0,001**
	Hayır	49 (%14,5)	14 (%4,1)	276 (%81,4)	
Sezaryen doğum yapan birinin doğum öncesi yanında bulunma	Evet	110 (%37)	44 (%14,8)	143 (%48,1)	65,950; 0,001**
	Hayır	107 (%20,5)	23 (%4,4)	393 (%75,1)	
Sezaryen doğum yapan birinin doğum sırası yanında bulunma	Evet	42 (%51,2)	24 (%29,3)	16 (%19,5)	100,041; 0,001**
	Hayır	175 (%23,7)	43 (%5,8)	520 (%70,5)	
Sezaryen doğum yapan birinin doğum sonrası yanında bulunma	Evet	158 (%35,1)	52 (%11,6)	240 (%53,3)	64,256; 0,001**
	Hayır	59 (%15,9)	15 (%4,1)	296 (%80)	
Sosyal medyadan normal doğum videoları izleme	Evet	111 (%34)	34 (%10,4)	181 (%55,5)	23,168; 0,001**
	Hayır	106 (%21,5)	33 (%6,7)	355 (%71,9)	
Sosyal medyadan sezaryen doğum videoları izleme	Evet	98 (%34,1)	35 (%12,2)	154 (%53,7)	27,589; 0,001**
	Hayır	119 (%22,3)	32 (%6)	382 (%71,7)	
Medyada yer alan doğum sahnelerinin gerçeği yansıttığını düşünme	Evet	61 (%27)	16 (%7,1)	149 (%65,9)	0,503; 0,778
	Hayır	156 (%26,3)	51 (%8,6)	387 (%65,2)	
Medyada yer alan doğum sahnelerinin tutumu etkileme şekli	Oldukça olumsuz	66 (%26,1)	31 (%12,3)	156 (%61,7)	8,307; 0,081
	Olumlu	14 (%28)	3 (%6)	33 (%66)	
	Etkilemiyor	137 (%26,5)	33 (%6,4)	347 (%67,1)	
Ünlü birinin doğum tercihinin dikkat çekmesi	Evet	47 (%24,7)	20 (%10,5)	123 (%64,7)	1,973; 0,373
	Hayır	170 (%27)	47 (%7,5)	413 (%65,6)	

Ki-Kare Test

** $p < 0,01$

Üniversite öğrencilerinin doğum tercihlerini etkileyebilecek diğer unsurlar değerlendirildiğinde ise (Tablo 3); öğrencilerin %26,5'u gelecekte normal doğumu tercih edeceğini ,%65,4'ü ise kararsız/emir olmadığını ifade etti.

Doğum bilgisi iğer bir eğitime katılma durumuna göre öğrencilerin gelecekteki doğum şekli tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı ($p=0,001$; $p<0,01$). Eğitime katılanların %36,5'u gelecekteki doğum tercihinin normal doğum, %13,5'i ise sezaryen olduğunu belirtti. Katılanlardan %50'sinin ise gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu belirlendi.

Üniversite öğrencilerinin yakın çevresindeki kadınların doğum şeklinin gelecekteki doğum tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı ($p=0,001$; $p<0,01$). Çevresinde normal doğum yapanların sayısı, sezaryenden fazla olanların %28,8'inin gelecekteki doğum tercihinin normal doğum, çevresindekilerin tamamının sezaryen ile doğum yapanların %23,3'ünün ise gelecekteki doğum tercihinin sezaryen olduğu saptandı. Çevresindeki kadınların doğum şekillerine dikkat etmeyenlerin %76,9'unun ise gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu belirlendi.

Normal doğum yapan birinin doğum öncesi, doğumu sırasında, doğum sonrası yanında bulunma durumuna göre öğrencilerin gelecekteki doğum şekli tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı ($p=0,001$; $p<0,01$). Normal doğum yapan birinin doğum öncesi yanında bulunan öğrencilerin %38,1'inin gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, %12'sinin sezaryen ameliyatı olduğu ve %49,8'inin gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu belirlendi. Normal doğum yapan birinin doğumu sırasında yanında bulunan

öğrencilerin %59,2'sinin gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, %38,2'sinin sezaryen ameliyatı olduğu ve %2,6'sının gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu belirlendi. Normal doğum yapan birinin doğum sonrası yanında bulunan öğrencilerin %34,8'nin gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, %11'inin sezaryen doğum olduğu ve %54,2'sinin gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu belirtti.

Sezaryen doğum yapan birinin doğum öncesi, doğumu sırasında, doğum sonrası yanında bulunma durumuna göre öğrencilerin gelecekteki doğum şekli tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardı ($p=0,001$; $p<0,01$). Sezaryen ile doğum yapan birinin doğum öncesi yanında bulunan öğrencilerin %37'sinin gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, %14,8'inin sezaryen olduğu ve %48,1'inin gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu belirlendi. Sezaryen ile doğum yapan birinin doğum sonrası yanında bulunan öğrencilerin %51,2'sinin gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, %29,3'ünün sezaryen doğum olduğu ve %19,5'i gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğunu ifade etti. Sezaryen ile doğum yapan birinin doğum sonrası yanında bulunan öğrencilerin %35,1'inin gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, %11,6'sının sezaryen ile doğum olduğu ve %53,3'ünün gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu saptandı.

Sosyal medyadan normal doğum videoları izleme durumuna göre öğrencilerin gelecekteki doğum şekli tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardı ($p=0,001$; $p<0,01$). Sosyal medyadan normal doğum videoları izleyen öğrencilerin %34'ünün gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, %10,4'ünün sezaryen olduğu ve %55,5'inin gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğu belirlendi.

Sosyal medyadan sezaryen ile ilgili doğum videoları izleme durumuna göre öğrencilerin gelecekteki doğum şekli tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı

($p=0,001$; $p<0.01$). Sosyal medyadan sezaryen ile ilgili doğum videoları izleyen öğrencilerin %34,1'i gelecekteki doğum şekli tercihinin normal doğum, %12,2'si sezaryen olduğu ve %53,7'si gelecekteki doğum şekli tercihi konusunda kararsız olduğunu belirtti.

Çalışmamızda, diğer özelliklerden; kendilerinin ve kardeşlerinin doğum şekilleri (normal ya da sezaryen ile doğmaları), annelerinin zor doğum öyküleri, medyada yer alan doğum sahneleri ve ünlülerin doğum tercihlerinin öğrencilerin gelecekteki doğum tercihleri üzerinde etkili olmadığı bulundu ($p>0,05$).

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerine Göre Kadınların Doğum Tercihlerini Etkileyen Faktörler

Normal Doğumu Tercih Nedenleri	n	%
Kadın için daha sağlıklı olduğu için	793	96,7
Bebek için daha sağlıklı olduğu için	750	91,5
Çevresindeki kişiler önerdiği için	309	37,7
Doktor önerisi üzerine	657	80,1
Sezaryenden korkma	329	40,1
Doğal yöntem olduğunu düşünme	754	92,0
Anneliği daha çok hissedeceği için	506	61,7
Sezaryen doğum sonrası bebeğe bakım vermede zorlanma düşüncesi	482	58,8
Bedenin kısa sürede toparlanacağı düşüncesi (kilo verme, ameliyat izinin olmaması vs.)	667	81,3
Maaliyetinin daha düşük olması	249	30,4
Sezaryen Doğumu Tercih Nedenleri	n	%
Doğum ağrısı korkusu	713	87,0
Tercihe bağlı olarak doğum tarihinin belirlenebilmesi	457	55,7
Bebek için daha sağlıklı olduğu için	133	16,2
Doktor önerisi üzerine	620	75,6
Normal doğuma göre daha kolay olduğu düşüncesi	651	79,4

Üniversite Öğrencilerinin Doğum Şekillerine Yönelik Görüşleri;

Doğum şekillerine y6nelik g6r6şleri Tablo 5’de verildi. 6đrencilerin hemen hemen yarısı (%49,3) “*normal doğum ağrısını 6ok şiddetli ve dayanılmaz*” olduğunu, %71,7’si “*Normal doğum toplum tarafından daha fazla kabul g6ren bir doğum şekli*” olduğunu belirtti.

Kadınların doğum tercihlerini etkileyen unsurlar sorgulandığında 6đrencilerden %96,7’si kadınlar i6in normal doğumun daha sağlıklı olduğu i6in ve %92,2 si normal doğumun doğal bir doğum şekli olduğu i6in tercih edildiğini ifade etti. Buna rağmen 6đrencilerin %87’sine g6re, kadınların sezaryeni tercih etmesindeki en temel sebep “*doğum ağrısından korkmaları*” dır. Doğum ağrısını takip eden diğer fakt6rler ise; “*normal doğuma g6re daha kolay olduğu (%79,4)*”, “*doktor tarafından 6nerilmesi (%75,6)*”, “*aile tarafından doğum tarihini belirlemek i6in tercih edilmesi (%55,7)*” ve “*bebekleri i6in daha sağlıklı bir doğum şekli (%16,2)*” olduğu i6in tercih edildiğini belirttiler (Tablo 5).

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Normal/Sezaryen Doğuma İlişkin Görüşleri

Görüşler	Katılıyorrum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%
Normal doğum anne için daha sağlıklıdır.	758	92,4	53	6,5	9	1,1
Normal doğum sonrası annenin iyileşmesi daha hızlı ve kolaydır.	744	90,7	65	7,9	11	1,4
Normal doğum sonrası anneler bebeklerini daha erken emzirebilirler.	562	68,5	229	27,9	29	3,5
Normal doğum anne için daha risklidir.	92	11,2	251	30,6	477	58,2
Normal doğum bebek için daha risklidir.	64	7,8	259	31,6	497	60,1
Normal doğum ağrısı çok şiddetli ve dayanılmazdır.	404	49,3	278	33,9	138	16,8
Normal doğum ağrısı ile kadın baş edebilir.	546	66,6	237	28,9	37	4,5
Doktorlar her koşulda normal doğumu tavsiye etmelidirler.	193	23,5	237	28,9	390	47,6
Normal doğum toplum tarafından daha fazla kabul gören bir doğum şeklidir.	588	71,7	166	20,2	66	8,1
Sezaryen bir ameliyattır.	707	86,2	82	10,0	31	3,8
Sezaryen doğum annedeki sağlık sorunu nedeniyle tercih edilmelidir.	678	82,7	93	11,3	49	6,0
Sezaryen doğum bebekteki sağlık sorunu nedeniyle tercih edilmelidir.	673	82,1	102	12,4	44	5,4
Sezaryen doğum normal doğuma göre daha tehlikelidir.	296	36,1	394	48,0	130	15,9
Bir kadının ilk doğumu sezaryen ile olur ise diğer doğumlarında normal doğum yapamaz.	319	38,9	327	39,9	174	21,2
Sezaryen doğumun normal doğuma göre maliyeti daha fazladır.	469	57,2	299	36,5	52	6,3

TARTIŞMA

Çalışmamızda üniversite öğrencilerinin doğum şekillerine yönelik görüşleri ve doğum tercihlerini etkileyebilecek faktörler değerlendirilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin görüşleri değerlendirildiğinde, ülkemizdeki yüksek sezaryen oranlarına rağmen normal doğum eylemini destekleyici ifadelere verilen oranlar oldukça yüksekti. %92,4'ü “*normal doğumun anne için daha sağlıklı olduğunu*” ifade etmiş ve bu çerçevede normal doğum eylemine ilişkin belirtilen görüşlerde bu ifade desteklenmiştir. Verilen ifadeler arasında en göze çarpan öğrencilerin yaklaşık yarısının (%49,2) “*doğum ağrısının çok şiddetli ve dayanılmaz*” olduğunu ifade etmesidir. Araştırmaya katılanlar daha önce doğum ağrısını deneyimlemediği halde ağrının şiddeti ve dayanılmaz olduğunu düşünmektedirler. Bunun altında yatan temel sebepler; zorlu doğum hikâyeleri, doğum eylemi süresince birinin yanında bulunmaları, medya yâda internet ortamında paylaşılan doğum videolarının doğum eyleminde baş edilmesi mümkün olmayan ağrılar olarak gösterilmesi olabilir.

Doğum tercihi kadının en temel hakkıdır ve bu kararı verirken kendisi ve bebeği için en doğru olan kararı vermesi beklenir. Doğum eylemi baş edilemez ağrılardan ibaret gösterildiği takdirde annenin doğru kararlar vermesi beklenmez. Anneden ya da bebekten kaynaklanan sağlık sorunları nedeniyle tercih edilebilecek sezaryenin temel sebebi maalesef “çok şiddetli ve dayanılmaz ağrılar” ve buna bağlı yaşanacak “korku” olabilmektedir. Öğrencilerden %87'si, “*kadınların doğum ağrısı korkusu*” ve %79,4'ü ise “*sezaryenin normal doğuma göre daha kolay*” olduğu gerekçesiyle sezaryen doğumu tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yapılan çalışmalarda da görüldüğü üzere deneyimlenmeden öğrenilen korku kadınları sezaryen doğuma iten temel sebeplerdir (12,17). Öğrenciler bu deneyimi yaşamadan verdikleri cevaplar ülkemizin gerçeğini yansıtır niteliktedir. Öğrencilerin normal doğumda ağrı yaşama endişesi olduğu söylenebilir. Nitekim deneyimlenen doğum ağrısı kültürel bir miras gibi bir kadından

diğerine aktarılabilmektedir. Yapılan bir çalışmada, primipar gebelerin multiparlara göre daha fazla korku yaşadıkları belirlenmiştir (18). Kadınların doğum eylemi sürecinde en fazla güvene ihtiyaı vardır ve bunu sağlaması gereken koşulsuz sağlık personelidir. Öğrencilerin %75,6'sı “*doktorun sezaryen önerisinin*” kadınların tercihinde etkili olduğunu belirtmiştir. zkan ve ark.'nın (2013) alışmasına katılan kadınlardan %75,8'i doktorun verdiği karardan etkilenerak sezaryeni tercih ettiklerini bildirmişlerdir (13). Saymer ver ark.'nın (2009) alışmasında ise; kadınların %47'sinin doktor nerisi nedeniyle sezaryeni tercih etmiştir (19). Çalışma sonuçları bulgumuzu desteklemektedir. Loke ve ark.'nın (2015) Çinli kadınlarda yaptıkları çalışmada benzer olarak sezaryenin en temel tercih sebebi doğum ağrısıdır (%79,5) (20). Sonraki tercih nedenleri sırasıyla; yeni doğana ilişkin endişeleri (%53,4), anne sağlığı (%45,2), ileri yaş (%30,1), perineal hasardan korkma (%26), anal /üriner inkontinans riski (%26), cinsellik ile ilgili sorun yaşama (%16,4) ve ameliyata bağlı skar kalması (%6,8) olarak belirlenmiştir. Yapılan görüşmelerde, ileri yaşın, doğum ağrısı korkusu ve perineal hasar nedeniyle sezaryen tercih ettikleri ayrıca iyi bir bakım verebilmek için zamanın belirlenebilir olmasıda tercih nedenleri arasında belirtmişlerdir (20). Kadınlar, kendileri için doğru olduğuna inandıkları doğum biçimini seçme konusunda aktif katılımcılar olmayı istemektedirler. Literatürde çalışmamıza benzer olarak kadınların sezaryen isteme nedenleri farklılık göstermezken nedenlerin sıralaması değişmektedir (11,12).

Normal doğumu tercih nedenleri arasında ise verdikleri cevaplar doğum şekillerine yönelik görüşleri ile oldukça tutarlıdır. %96,7'si “*kadınlar için normal doğumun daha sağlıklı*” olduğu için tercih edildiğini belirtirken, %81,3' için “*bedenin kısa sürede toparlanacağı, kilo verme ya da ameliyata bağlı skar dokusunun oluşmaması*” gibi nedenlerle tercih edildiğini belirtmiştir. Üniversite ğrencilerinin içinde buldukları yaş itibari ile estetik kaygıları ve beden imajının önemli olmasına bağlı yüksek oranda cevap vermeleri olağandır (21).

Ülkemizde yapılan çalışmalarda kadınların beden imajına yönelik böyle bir tercih yapabilecekleri sorgulanmamıştır. Doğum kiloları hemen hemen her kadın için doğum sonrası süreçte düşündürücü bir unsurdur. Normal doğumda bedenin sezaryena göre toparlanması, süt salınımının erken olması ve annenin günlük yaşam aktivitelerine daha kısa sürede yerine getirmesi normal doğumun olumlu yönleri arasındadır (1). Bu nedenle beden imajı ve estetik kaygılar nedeniyle tercih edilmesi muhtemeldir.

Doğum şekillerine yönelik görüşleri değerlendirildiğinde, üniversite öğrencilerinin pek çoğunun kararsız olduğu ifadeler; doğum şekillerinin riskleri, sezaryen sonrası vaginal doğumun olabilirliği şeklindedir. Henüz doğum eylemine deneyimlememiş ve yakın gelecekte planladıkları bir durum olmadığı, okudukları bölümlerin sağlıkla ilişkili bölümler olmaması kulaktan duyma, medyadan görme ve dinledikleri doğum hikayeleri doğrultusunda verdikleri ifadeler olağandır. Ancak yapılan çalışmalara baktığımızda da deneyimlemiş ya da gebe olan kadınlarında benzer olarak bu konular hakkında bilgi eksikliği mevcuttur (13,23). “Tek sezaryen hep sezaryen” görüşü ülkemizde yıllardır var olan bir gerçektir . Pek çok uzman tarafından, sezaryen sonrası vaginal doğum (SSVD) şartları sağlanmış olsa bir desteklenmemektedir. Kadınlar tarafından da sezaryen sonrasında diğer gebeliklerinde normal doğum ile bebek sahibi olabilecekleri bilinmediği için talep edilmemektedir (24). Yüksek sezaryen oranlarının düşürülmesine yönelik alınan önlemler içerisinde, eğitim ve araştırma hastanelerinde SSVD poliklinikler kurularak gebeler sezaryen sonrası normal doğuma teşvik edilmektedir. Antenatal kontrollerde kadını normal doğuma teşvik ederken olası durumlarda sezaryen gerektiren koşullar anlatılmalı bununla beraber her iki doğum şeklinin olası risklerinden bahsedilmelidir. Burada amaç anne adayını korkutmak değil karşılaşacağı olası durumlara hazırlamak ve doğum öncesi dönemde desteklemektedir. Gebe eğitim sınıfları, bu anlamda kadınları desteklemek ve gerekli bilgileri sunmada önemli bir araçtır.

Çalışmamızda değerlendirilen değişkenlerden biri de üniversite öğrencilerinin gelecekteki doğum tercihlerini etkileyen faktörlerdir.

Öğrencilerin yaş ortalaması 21.48 ± 1.80 ve %19'u doğum ile ilgili bir eğitime katılmıştır. Gelecekte tercih edecekleri doğum şekline %26,5'i normal doğum derken, %65,4'ü kararsızım /emin değilim şeklinde cevap vermiştir.

Öğrencilerden doğum ile ilgili herhangi bir eğitime katılanların gelecekteki doğum tercihini anlamlı düzeyde etkilemiştir ve normal doğum tercihi eğitim alanlarda daha fazladır. Özkan ve ark.'nın (2013) gebeler ve gebelik öyküsü olan kadınlarla yaptığı çalışmada gebelik döneminde doğum şekilleri hakkında bilgi edinmemiş olması sezaryen oranını 1,4 kat artırdığı bulunmuştur (13). Çalışmamızda doğum şekillerini içeren bir eğitim almış olmasına rağmen %50'si kararsızdır. Bulgumuzdan farklı olarak bir çalışmada gebelik, doğum ve doğum sonuna özgü araştırmalarda normal doğumu destekleyen bireysel antenatal eğitimlerin sezaryen oranını azaltmadığı belirlenmiştir. Verilen eğitimin niteliği, etkileyen diğer unsurlar (korku, doum hikayeleri vb.), gebelik süreci nedeniyle etkin olmamış olabilir. Bu eğitimlerin kadının üreme çağlarının başlangıcında, içinde bulunduğu dönemin özellikleri de göz önünde bulundurularak verilmesi, gebelik süresince pekiştirilmesi ve doğumda da desteklenmesi eğitimin etkinliğini artırabilir. Ülkemizde TNSA 2013 verilerine göre bölgeler arası farklılık görülmekle beraber Türkiye genelinde doğum öncesi bakım alma oranı %97'dir. Oldukça yüksek olan bu oranın kadınların doğum tercihleri üzerinde etkili olması beklenir. Ancak bakım sunulurken doğum şekilleri, riskleri, annenin korku ve endişelerine yer verilmesi gerekmektedir. Loke ve ark.'ı (2015) kadınların çoğunluğunun (%61,4) doğum hekimi tarafından doğum şekli hakkında bilgi aldığını ortaya koymuştur (20). Ancak doğum uzmanları tarafından verilen bilgilerin çoğunun, farklı doğum şekillerinin olası riskleri ve faydaları yerine doğum prosedürüne ilişkin olduğu ortaya çıkmıştır (20). Kadınlar doğum ile ilgili sorularında hemşire profesyonellerine

kendilerini daha rahat ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Regan ve ark.'nın (2013) çalışmasında sağlık personelinin, kadınların %19,2'si tarafından doğumla ilgili kararlar alınmasında etkili oldukları belirtildi (22). Kadınların çoğu, aldıkları sağlık personelinin bilgilendirmesinden memnun olduklarını ve bu durumun verdikleri doğum şekli tercihinde etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmamızda, öğrencilerin gebelik ya da doğum eylemini deneyimlemeden dahi eğitimin doğum tercihi üzerinde etkili olması sağlık personellerinin özellikle hemşire/ebelerin profesyonel antenatal bakımın içeriğinde ele alması gerektiğinin göstergesi olabilir. Aksu ve Özkan'ın (2015) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada %76,5'u gelecekte normal doğumu düşünmektedir (14). Çalışmamızdan farklı olarak normal doğum tercihinin fazla olmasının sebebi, çalışmanın hemşirelik öğrencileri ile yapılması nedeniyle edindikleri bilgiler ve deneyimler doğrultusunda tercihleri yüksek olabilir. Özkan ve ark.'nın (2013) gebeler üzerinde yaptığı çalışmada kadınların yarısı sezaryeni tercih etmişlerdir (13). Çalışmamızda gelecekteki normal doğum tercihi oldukça düşük ve kararsız olan öğrenci sayısı bir hayli fazladır. Bunun sebebi henüz deneyimlememe, sağlık bölümleri (hemşirelik, ebelik, tıp) dışındaki bölümlerde bulunmaları ve içindeki buldukları dönem itibari daha önce doğuma yönelik bir düşünce ya da fikirlerinin olmaması olabilir. Gelecek çalışmalarda doğum tercihi konusunda kararsız ya da emin dolmayan gruplar üzerinde nitel çalışmalar planlanabilir. Çalışmamızda öğrencilerin okudukları bölümler (sosyal, fen vb.) doğum tercihi üzerinde etkili değildir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %75,1'i çekirdek aile yapısındadır. Veriler doğrultusunda, aile tipi ve gelecekte istedikleri çocuk sayısında doğum tercihi üzerinde etkili bulunan faktörlerdendir. Geniş ailelerde ebeveynlerin sahip olduğu çocuk sayısı fazla olduğu için annelerin doğum şekli çoğunlukla normal doğumdur. Çalışmamızda üç çocuk ve üzeri isteyenlerin normal doğum tercihi anlamlı olarak yüksektir. Yetiştikleri aile ortamı ve daha

fazla çocuk sahibi olmak için normal doğumun gerekliliğini düşünmeleri etkili olabilir. Aksu ve Özkan'ın çalışmasında benzer olarak üç veya daha fazla çocuğa sahip olmak isteyenlerde normal doğum tercihi anlamlı olarak yüksektir (14). Ancak TNSA 2013 verilerine baktığımızda doğurganlık hızında artış olsa dahi evli kadınların %57'si doğurganlıklarını sonlandırmak istemektedir. %47'si ileride başka çocuk sahibi olmak istemezken %9'unun da tüpleri bağlanmıştırdır (4). Eğitim düzeyi yükseldikçe doğurganlık hızı daha da düşmektedir. Kadınların iş yaşamında etkin olarak rol alması ve evlilik yaşının yükselmesi ile beraber bu oran daha da düşer buna bağlı çocuk sahibi olma zorlaşır ise doğum tercihi konusunda "kararsız" olanlar doğru/ yeterli bilgilendirilmediği ve desteklenmediği takdirde gelecekte sezaryen doğumu tercih edebilirler.

Çalışmamızda doğum tercihleri üzerinde etkili olan diğer temel faktörler; öğrencilerin yakın çevresindeki kadınların doğum şekilleri, daha önce normal doğum/sezaryen öncesinde, sırasında ve sonrasında birinin yanında bulunma, sosyal medyadan normal/sezaryene yönelik videoların izlenmesidir. Aksu ve Özkan'ın çalışmasında benzer olarak çevresindeki kadınların doğum şekilleri öğrenciler üzerinde etkili bulunmuştur (14). Bir diğer çalışmada çalışmaya katılan kadınların %71,2'si anneler, arkadaşlar, akrabalar veya iş arkadaşları da dahil olmak üzere diğer kadınların doğum hikayelerinden etkilenmiştir (22). Park, Yeoum, Choi (2005) Sosyal yapı ve sosyal çevreninde sezaryen artışında etkili olduğunu belirtmişlerdir (23).

Normal doğum öncesi birinin yanında bulduklarında normal doğumu tercih etme durumları doğum sonrası döneme göre yüksektir. Aynı durum sezaryen içinde geçerlidir. Doğum öncesi yanında bulunma durumundaki sezaryen tercihi doğum sonu döneme göre yüksektir. Öğrenciler her iki koşulda da normal doğum tercihleri daha yüksek olmakla beraber normal doğum eylemi sırasında bulunan öğrencilerin %38,2'si, sezaryen sırasında bulunanların %29,3'ü sezaryen doğumu tercih etme eğilimindedir. Çalışmamızda, öğrencilerin doğum eylemi sürecinde birinin

yanında bulunma oranları arasında homojen bir dağılım olmaması sonuçlar üzerinde etkili olabilir. Her iki doğum şekli sırasında bulunarak, yeterli bilgi sahibi olmayan öğrenciler için dramatik ve ürkütücü olabilir. Tanık oldukları durumlar, annenin fiziksel ve emosyonel durumu, sağlık personelinin tutumu, yapılan müdahalelerden etkilenmiş olabilirler. Gözükara ve Eroğlu'nun (2008) primipar gebelerde yaptıkları çalışmada normal doğumu tercih etmelerindeki temel sebepler ; “doğum sonu dönemi daha ağrısız geçireceğini” (%36,4) ve “doğum sonu iyileşmenin kolay ve çabuk olacağını” düşünme (%32,4) yer almıştır (12). Kadınların her açıdan desteğe ihtiyaç duydukları ve bebeğinin bakımında konforlu bir şekilde yer almak istediği bir dönemdir. Doğum eylemi saatler ile sınırlı iken doğum sonu süreç daha karışık ve zorlayıcı olarak algılanabilir. Öğrencilerin gözlemleri ve çevrelerindeki buna benzer düşünceler normal doğumu tercih etmesinde etkili olmuş olabilir.

Sosyal medya, öğrenciler üzerinde etkili bulunmuş ancak yarısından fazlası doğum tercihi konusunda kararsızdır. Sosyal medya doğru zamanda ve doğru kanallara erişim sağlandığında insanlığa sunduğu hizmet sonsuzdur. Ancak verilen mesajlarda çarpıtma, olduğundan farklı ve abartılı gösterimler algımızı etkileyebilmekte, hakkında bilgi sahibi olmadığımız konularda yanlış yargı ve korkulara kapılmamıza neden olabilmektedir. Öğrencilerin normal doğum/sezaryen izleyenlerin %34'ü normal doğumu tercih etmiştir. Özellikle gebelik döneminde etkisi daha fazla olabilecek bir unsurdur. Günümüzde yeni trend doğum fotoğrafçıları ve doğuma girmeden çekilen doğum videolarının sosyal medyada yer almasıdır. Normal doğum spontane ilerleyen doğal bir süreçtir. Annenin kendi bedeni ve bebeği ile yaptığı içsel yolculuğudur ve süreci yönetmek için anne konsantre olmaya çalışır. Bu nedenle önceden planlanan bir doğum fotoğrafçısı veya videosu pek mümkün olmayabilir. Oysa sezaryen doğumlar önceden belirlenebildiği için, ailelerin keyifle geçirilebileceği bir süreç olarak sunulmaktadır. Pek çok videoda, normal doğum ağrı ve stresle geçen bir süreç olarak

gösterilirken, sezaryen, doğum sonu süreçleri ve riskleri göz ardı edilerek özendirilen bir doğumdur (25). Bunların sosyal medya ile herkes tarafından erişilebilir olması ve günümüz Z kuşağının sosyal medyayı yoğun bir şekilde kullanması gelecekte bu durumun sezaryen oranlarındaki artış üzerinde etkili olabilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun doğum tercihi konusunda kararsız olduğu, doğum tercihlerini doğum şekillerine ilişkin alınan eğitim, çevresindekilerin doğum deneyimleri ve sosyal medyada yer alan videolar etkilemektedir. Doğum şekillerine yönelik görüşleri değerlendirildiğinde, doğum ağrısına yönelik öğrenilmiş bir korkunun var olduğu belirlenmiştir.

Gebelik dönemi, kadının doğum tercihi konusunda arayış içinde olduğu, kendi ve bebeği için endişesinin yüksek olduğu bir dönemdir. Duyduğu, okuduğu ve izlediği herhangi bir doğum hikâyesi hızla karar vermesine neden olabilir. Antenatal dönemde verilen bakım ve önerilerin niteliği oldukça önemlidir. Amaç isteğe bağlı sezaryeni azaltırken ve kadınları normal doğuma hazırlamak, desteklemek, duygularını ve korkularını ifade etmelerine olanak veren bir program sunmak olmalıdır. Kadınlar gebeliği deneyimlemeden ya da yanlış yönlendirmeler ile karşılaşmadan, üreme çağları boyunca doğru bilgilendirilmesi, kadınların her yaş döneminde bilgi edinmesine olanak sağlayan projelerin geliştirilerek farkındalık sağlanması önerilebilir. Özellikle üniversitesi öğrencileri açısından sağlık alanında öğrenim gören (ebe ve hemşirelerin) deneyimleri ve bilgilerinin aktarılması için akran eğitimi modeli kullanılabilir. Sosyal medyada doğru kanallardan doğru bilginin erişimi için eğitsel videolar web üzerine entegre edilerek yönlendirilebilir. Doğum şekillerinin yararları, riskleri ve gerekli olduğu durumları içeren kamu spotu hazırlanarak görsel medya aracılığı ile toplumun her kesimindeki kadının farkındalığı artırılabilir.

Üreme çağında ki her kadın, sağlık profesyonellerinden kapsamlı ve tarafsız bilgiler edinme hakkına sahip olmalı, böylece doğum şekli konusunda kendileri için en uygun olanı tercih edebilmelidirler. Bu sayede, daha fazla kadın, duygusal isteklerine ve fiziksel ihtiyaçlarına uyan güvenli ve sağlıklı doğum deneyimlerine sahip olabilir.

TEŞEKKÜR

Öğrencilerden veri toplama ve verilerin bilgisayar ortamına kaydedilmesinde sağladıkları katkıdan dolayı, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi 4. Sınıf öğrencilerinden; Ecem AKTİN, Şeyma BULDUM, Tuğba CENGİZ, Kübra Nur GENÇ, Elif KARGIN ve Sema YILDIZ'a teşekkür ediyoruz.

KAYNAKLAR

1. Şahin N. Seksio - sezaryen: yaygınlığı ve sonuçları. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2009 ; 2(3): 94-98.
2. Gözükar F. , Eroğlu K. Sezaryen Doğum Artışını Önlemenin Bir Yolu: “Bir Kez Sezaryen Hep Sezaryen” Yaklaşımı Yerine Sezaryen Sonrası Vajinal Doğum ve Hemşirenin Rollerini. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi (2011) 89-100.
3. Aktaş D., Gökğöz N. Kadınların Doğum Yöntemlerine İlişkin Düşünce Ve Memnuniyetlerinin Belirlenmesi . Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi 2015 (1-2-3)
4. 2. American College of Obstetricians and Gynecologist (ACOG) [Online]. Evaluation of cesarean delivery. Available from: <https://www.acog.org/Resources-And-Publications/Obstetric-Care-Consensus-Series/Safe-Prevention-of-the-Primary-Cesarean-Delivery>, (Accessed 2017 July 25).

5. International Federation of Gynecologists and Obstetricians (FIGO). FIGO committee for the ethical aspects of human reproduction and women's health. (Committee Report) International Journal of Obstetrics and Gynecology 1999; 64: 317-32.
6. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2013 (İnternet). Doğum öncesi bakım ve doğuma yardım. Ulaşım adresi: http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2013/rapor/TNSA2013_sonuclar_sunum_2122014.pdf, (Ulaşım tarihi: 25/07/ 2017).
7. Karabel M., Demirbaş M., İnci M. Türkiye'de ve Dünya'da Değişen Sezaryen Sıklığı ve Olası Nedenleri. Sakarya Tıp Dergisi 2017;7(4):158-163
8. Woman Health Reports (WHR) [Online]. Caesarean birth rate in the world. Available from: <http://www.who.statistic/2008.htm>, (Accessed 2017 July 7).
9. World Health Organization (WHO) [Online]. Statement on caesarean section rates. Available from: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/161442/1/WHO_RHR_15.02_eng.pdf?ua=1, (Accessed 2017 July 25).
10. National Institutes of Health (NIH) state-of-the-science conference statement: Cesarean delivery on maternal. Obstetric Gynecology 2006;107(6):1386-97.
11. Duran ET, Atan řÜ. Kadınların sezaryen/vajinal doğuma ilişkin bakış açılarının kalitatif analizi. Genel Tıp Dergisi 2011; 21(3): 83-88.
12. Güzükara F, Eroğlu K. İlk doğumunu yapmış kadınların (primipar) doğum şekline yönelik tercihlerini etkileyen faktörler. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi 2008; 32-46.
13. Özkan S, Sakal FN, Avcı E, Civil EF, Tunc MZ. Kadınların doğum yöntemi tercihi ve ilişkili faktörler. Turk J Public Health 2013;11(2): 59-71.

14. Aksu H ve Özsoy S. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin doğum şekli tercihleri ve etkileyen faktörler. Sağlık Bilimleri Dergisi 2015;24 (1):44-48.
15. Karabulutlu Ö. Kadınların doğum şekli tercihlerini etkileyen faktörler. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi 2012; 20(3): 210-218.
16. Doğaner G, Doğaner A, Duran Ö, Tuna M, Tezcan ř, Turan G. Sağlık bilimlerinde okuyan öğrencilerin doğum şekli tercihlerine yönelik düşüncelerinin belirlenmesi. TJOD 2013; 10(1): 31- 36.
17. şahin N, Dinç H, Dişsiz M. Gebelerin doğuma ilişkin korkuları ve etkileyen faktörler. Zeynep Kamil Tıp Bülteni 2009; 40 (2): 57-62.
18. Alehegan S, Wijma K, Wijma B. Fear during labour. Acta Obstetrica Et Gynecologica Scandiavica 2001;80(4):315-320.
19. Sayiner FD, Özerdoğan N, Giray S, Özdemir E, Savcı A. Identifying the women's choice of delivery methods of and the factors that affect them. Perinatal Journal 2009; 17(3): 104-112.
20. Loke AY, Davies L, Li S. Factors influencing the decision that women make on their mode of delivery: the Health Belief Model. Loke et al. BMC Health Services Research 2015; 15:274.
21. Kadioglu M., Ergün A. Üniversite Öğrencilerinin Yeme Tutumu, Öz-Etkililik ve Etkileyen Faktörler. MÜSBED 2015;5(2):96-104.
22. Regan M, Katie G, McElroy, Moore K. Choice? Factors that influence women's decision making for childbirth. The Journal of Perinatal Education 2013; 22(3):171–180.
23. Park CS, Yeoum, SG, Choi, ES. Study of subjektivitiy in the perception of cesarean birth. Nursing and Health Sciences 2005; 3-8.

24. Erenel A., Aksu S. Sezaryen Sonrası Vajinal Doğum: Neden ve Hangi Koşullarda?

GÜSBD 2017; 6(3): 235-242.

25. Aktaş S., Erkek Z. Annelerin Vajinal Doğumu Tercih Etme Nedenlerinin İncelenmesi:

Bir Nitel Araştırma Örneği. GÜSBD 2018; 7(1): 111-124.